

ÉTKEZÉSI ÍRÓ

A törzsvendég

szöveg: Jolsvai András, fotó: Sebestyén László

Törzsvendégnek lenni, az a legmagasabb rang, amit a vendéglátóipar naposabb oldalán elérhet az ember. Ha valaki törzsvendégnek mondhatja magát, az már a beérkezett állapot: onnan már nemigen van följebb.

A törzsvendégség egyidős a vendéglátással, s ha nagyon akarjuk, a gasztronómia történetét is megírhatjuk a törzsvendégek történeteként. Azokon a tájakon, ahol még nálunk is polgárabb a világ, ahol a középosztályt nem kinevezik, hanem kinevelik, ahol tehát a vonatkozó hagyományoknak társadalomformáló funkciójuk van évszázadok óta, a törzsvendégkultúra is töretlenül fejlődött napjainkig. Berlinben, Bécsben, Londonban, de még Prágában is minden valamirevaló kocsmában és vendéglőben külön asztala van, ahová akkor sem ülhet más, ha üres, vannak saját korszói, tányérjai, vannak tiszteletben tartott szokásai, rigolyái. A törzsvendég átmenet a sima vendég és a vendéglátó között, sőt egyfajta összekötő kapocs.

Valaha, boldogabb és békésebb időkben minálunk is igazi kultusza volt, sőt létezett egy sajátos intézmény is erre a célra, a ká-

véház. Egész Pest kívülről fújta egykor, hol van a törzsasztala *Eötvös Károlynak* vagy *Karinthynek*, hol szerkesztik a Nyugatot és hol a Krajczáros Igazságot, hova járnak a befutott festők és hova az avantgarde-ok, hová a színészek és hová a kéményseprőmesterek. (Ma már csak *Saly* kolleganő fújja mindezt: betéve tudja, ki járt az Abbáziába, ki a Japánba, a Hadikba – úgyhogy a részletek iránt érdeklődőket ezúttal az ő műveihez és szíves szóbeli közléseihez utalom.)

A huszadik század második felében aztán (sok minden mással együtt) ez az intézmény is visszaszorult, vagy mondjuk úgy, téli álmra hajtotta a fejét. Manapság azonban szerencsére újra virágba borult, s egyre több helyen tartják ismét fontosnak, hogy ne csak kiváló étlappal, remek szakácsal, udvarias pincérekkel dicsekedhesenek, hanem igazi törzsvendégekkel is.

Ha jól belegondolok, magam egész életemben csak egyetlen dolgot ambicionáltam igazán: tudniillik, hogy igazi törzsvendég váljak belőlem. Talán mára dicsekvés nélkül elmondhatom, sikerült. Legalább három-négy helyen tartanak így számon, ott illetnek meg azok a kiváltságos jogok,

melyek csak ehhez a ranghoz járnak, s amelyek megkülönböztetik a közönséges halandókat tőlünk, nem közönségesektől.

Az egyik helyen (szóltam már róla) egy pompás leves viseli a nevemet. A másikon megfőznek nekem valamit, amit különösen szeretek, de néhány éve már nincs az étlapon. A harmadikon állandó asztalom vár, és kedvenc ételeim is mindig rezerválódnak számomra. Ott történt, egy szombati napon, hogy túlságosan hamar elfogyott a ház híres sóletje. Persze, nem teljesen fogyott el, az olyan törzsvendégek, mint én, azért még részesültek belőle. Egy hétköznapi halandó, meglátva a felém érkező tányért, felháborodottan hánytorgatta fel a dolgot.

– Mégis csak felháborító, én húsz perccel korábban jöttem, és mégse kaptam sóletet.

Mire kedvenc pincérnőm így válaszolt: – A szerkesztő úr húsz évvel korábban jött.

Na, ez a lényege az egésznek. Hogy a törzsvendégséghez rengeteg idő, rengeteg munka szükséges. Azt sehol nem adják ingyen, azt ki kell vívni.

Az egyik helyen az a szokás, hogy a híresebb magunkféle képét kiteszik a falakra. Régóta vágytam e megtiszteltetésre, hiába. Aztán egy hírlapi cikkemben megírtam, milyen beteg voltam a múlt héten. A tulaj másnap aggódó arccal fogadott.

– Jobban vagyunk már? Jó, azért csak tessék hozni egy képet minél előbb, mit lehessen tudni...

Ennek húsz éve. Azóta mindig lemosolygok magamra ebéd előtt. ●

